

Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politika

1. Mērķis un pielietojums	1
2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi	1
3. Vispārīgie noteikumi	2
4. Rīkojumu veidi	3
5. Rīkojumu izpilde	3
6. Klienta īpašie norādījumi rīkojumu izpildē.....	5
7. Klientu rīkojumu apvienošana un sadalīšana	5
8. Atbildības sadalījums.....	5

1. Mērķis un pielietojums

- 1.1. Šīs Politikas mērķis ir noteikt vispārējos principus, kas palīdz nodrošināt Klientu rīkojumu izpildi ar klientam labākajiem rezultātiem.
- 1.2. Politika ir piemērojama valsts akciju sabiedrībā „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk tekstā - Banka).
- 1.3. Uzņemšanās nodrošināt labākos rezultātus nenožīmē, ka tiek uzņemtas papildus saistības vairāk kā noteikts spēkā esošajos tiesību aktos vai panākts vienošanās ar Klientu rezultātā.
- 1.4. Šī Politika ir attiecināma tikai uz tām personām, kurām ir attiecīgi piemērots *privāta klienta* vai *profesionāla klienta* statuss. Uz personām, kurām ir piemērots *tiesīga darījuma partnera* statusu, šī Politika nav attiecināma. Klienta statusa piešķiršanas kritēriji un kārtība noteikta *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politikā*.
- 1.5. Šī Politika tiek īstenota, ievērojot spēkā esošās Latvijas Republikas Finanšu instrumentu tirgus likuma, Eiropas Kopienas Direktīvas 2004/39/EK, Eiropas Kopienas Direktīvas 2006/73/EK un Eiropas Kopienas Regulas 1287/2006 prasības.

2. Politikā lietotie termini un saīsinājumi

- 2.1. **Daudzpusējā tirdzniecības sistēma** – sistēma, kuru uztur ieguldījumu brokeru sabiedrība, kredītiestāde vai tirgus organizētājs un kurā, ievērojot līdzvērtīgus nosacījumu, apvieno trešo pušu finanšu instrumentu pirkšanas un pārdošanas rīkojumus tā, ka tiek noslēgts darījums.
- 2.2. **Finanšu instruments** – Finanšu instrumentu tirgus likumā definētie finanšu instrumenti – tajā skaitā, bet ne tikai – parāda vērtspapīri, akcijas, ieguldījumu apliecības, naudas tirgus instrumenti un atvasinātie finanšu instrumenti.

-
- 2.3. **Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politika** – vispārējs Bankas darbību reglamentējošs dokuments, kas izstrādāts ieguldījumu pakalpojumu klientu klasificēšanai atbilstoši to pieredzei un kompetencei, darbojoties ar finanšu instrumentiem. Šis dokuments publicēts Bankas interneta mājas lapā.
 - 2.4. **Klients** – persona, kurai Banka sniedz ieguldījumu pakalpojumus.
 - 2.5. **Privātais klients** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka attiecīgajā jomā piemērojusi privātā klienta statusu.
 - 2.6. **Profesionālais klients** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka attiecīgajā jomā piemērojusi profesionālā klienta statusu.
 - 2.7. **Politika** – Ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes politika.
 - 2.8. **Regulētais tirgus** – birža: organizatorisku, juridisku un tehnisku pasākumu kopums, kas padara iespējamu atklātu un regulāru finanšu instrumentu darījumu slēgšanu *Finanšu instrumentu tirgus likuma* izpratnē.
 - 2.9. **Rīkojums** – klienta instrukcija par finanšu instrumentu darījuma veikšanu, kuru izpildot, Banka rīkojas kā klienta aģents vai klienta vārdā.
 - 2.10. **Tiesīgais darījuma partneris** – klients, kuram saskaņā ar *Ieguldījumu pakalpojumu klientu klasifikācijas politiku* Banka attiecīgajā jomā piemērojusi tiesīga darījuma partnera statusu.

3. Vispārīgie noteikumi

- 3.1. Klientu rīkojumi tiek izpildīti maksimāli ātri un tādā kārtībā, kā tie tiek saņemti, ja vien rīkojumu īpatnības vai pastāvošie tirgus apstākļi nepadara tos neizpildāmus šādā veidā vai klienta intereses neprasa citādu rīcību.
- 3.2. Darījuma rezultātā saņemtie finanšu instrumenti vai naudas līdzekļi tiek nekavējoties ieskaitīti klienta finanšu instrumentu kontā vai naudas līdzekļu kontā.
- 3.3. Klients var iesniegt rīkojumus, kuros Banka rīkojas klienta vārdā vai kā klienta aģents, darījumu veikšanai tikai ar šādiem finanšu instrumentiem:
 - 3.3.1. parāda vērtspapīri (obligācijas);
 - 3.3.2. kapitāla vērtspapīri (akcijas);
 - 3.3.3. vērtspapīri, kas apliecina līdzdalību ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopējo ieguldījumu formējumos;
 - 3.3.4. vērtspapīru REPO darījumi;
 - 3.3.5. valūtas maiņas, mijmaiņas un nākotnes darījumi;
 - 3.3.6. naudas tirgus darījumi.
- 3.4. Banka ir tiesīga nepildīt klienta rīkojumus ar šīs Politikas iepriekšējā punktā 3.3. minētajiem finanšu instrumentiem, kas nav paredzēti tā ieguldījumu pakalpojumu cenrādī.
- 3.5. Rīkojums, kuru Banka klienta vārdā iesniedz savam darījuma partneriem, balstoties uz ar klientu noslēgtā līguma noteikumiem, tiek uzskatīts par klienta personīgi iesniegtu rīkojumu un Banka rīkojas saskaņā ar šo Politiku.
- 3.6. Regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, Banka seko šīs Politikas efektivitātei un tās atbilstībai reālajai situācijai un rīkojumu izpildes kārtībai. Ja šajā Politikā tiek veikti būtiski grozījumi, klients par tiem tiek informēts likumā noteiktajā kārtībā. Politika ir pieejama Bankas interneta mājas lapā, kā arī pēc Klienta pieprasījuma Bankas filiālēs.

4. Rīkojumu veidi

- 4.1. Klients var iesniegt šādus rīkojumu veidus:
 - 4.1.1. brīvais rīkojums – rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu daudzumu konkrētu finanšu instrumentu par tirgus cenu;
 - 4.1.2. īpašais rīkojums - rīkojums pirkt vai pārdot noteiktu daudzumu konkrētu finanšu instrumentu par īpaši noteiktu cenu;
 - 4.1.3. citus rīkojumus, ja to paredz attiecīgais pakalpojums.
- 4.2. Klients iesniedz rīkojumu formā, kāda tā paredzēta starp Banku un klientu noslēgtajā vienošanās.
- 4.3. Gadījumā, ja klients savā rīkojumā norādījis īpašus nosacījumus, klients apzinās, ka tā īpašie nosacījumi var liegt Bankai izpildīt tā rīkojumu saskaņā ar šo Politiku - līdz ar to nesasniedzot labākos rezultātus.
- 4.4. Banka var noteikt katra rīkojuma veida un konkrēta finanšu instrumenta rīkojuma iesniegšanas veidus, laikus un derīguma termiņus. Šie parametri var atšķirties no attiecīgās rīkojumu izpildes vietas noteiktajiem parametriem.
- 4.5. Pieņemot no klienta rīkojumu pēc Bankas noteiktajiem laikiem, netiek garantēts, ka klienta rīkojums tiks iesniegts un izpildīts tekošās dienas sesijā.

5. Rīkojumu izpilde

- 5.1. Klienta rīkojumus Banka izpilda, izmantojot savu pieredzi, zināšanas un tirgus praksi pēc iespējas efektīvāk - pēc iespējas laikā un pēc iespējami labākās cenas.
- 5.2. Gadījumā, ja no klientiem tiek saņemti vairāki salīdzināmi rīkojumi, tie tiek izpildīti saņemšanas secībā.
- 5.3. Bankai ir tiesības izpildīt rīkojumus ārpus regulēta tirgus vai daudzpusējās tirdzniecības sistēmas.
- 5.4. Izpildot klienta rīkojumu, var tikt izmantotas viena vai vairākas no šādām rīkojumu izpildes vietām, lai pastāvīgi nodrošinātu rīkojumu izpildi ar klientam labākajiem rezultātiem:
 - 5.4.1. regulētais tirgus;
 - 5.4.2. daudzpusējā tirdzniecības sistēma;
 - 5.4.3. trešo pušu ieguldījumu sabiedrības un brokeru pakalpojumu sniedzēji.
- 5.5. Bankas *Izpildes vietu un darījumu partneru darījumiem ar finanšu instrumentiem saraksts*, kurā atsevišķi norādīti *Klienta rīkojuma izpildes izvērtēšanai vienmēr izmantoto darījumu partneru saraksts* un *Pastāvīgi izmantojamo darījumu partneru saraksts*, pieejams Bankas interneta mājas lapā www.hipo.lv vai pēc pieprasījuma Bankas filiālēs.
- 5.6. Klienta rīkojuma izpildei Banka var izvēlēties darījumu partneri no *Pastāvīgi izmantojamo darījumu partneru saraksta*, ja *Klienta rīkojuma izpildes izvērtēšanai vienmēr izmantoto darījumu partneru sarakstā* minētie darījumu partneri nevar nodrošināt konkrētā rīkojuma izpildi vai ja pēc Bankas ieskata veiktas pārbaudes *Pastāvīgi izmantojamo darījumu partneru sarakstā* minētais darījumu partneris nodrošina klientam labāku rezultātu saskaņā ar šajā Politikā noteiktajiem kritērijiem.
- 5.7. Banka var izpildīt klienta rīkojumus pie darījumu partnera, kas nav iekļauts nevienā no iepriekš minētajiem sarakstiem, ja klienta rīkojuma izpildi pie attiecīgajiem sarakstos norādītajiem darījumu partneriem nav iespējams veikt vai atbilstoši konkrētā darījuma apstākļiem un pēc Bankas ieskata veiktas pārbaudes ir secināms, ka klienta rīkojuma

-
- izpildes rezultāts saskaņā ar šajā Politikā noteiktajiem kritērijiem pie sarakstā neminētā darījumu partnera ir labāks.
- 5.8. Ja Bankai ir tiešā piekļuve attiecīgajai rīkojumu izpildes vietai, tad tā izpilda rīkojumu pati; ja Bankai tiešās piekļuves nav, tad tā izmanto citu savu darījumu partneru pakalpojumus.
 - 5.9. Gadījumā, ja klients nav rīkojumā noteicis rīkojuma izpildes vietu, izpildes vietu izvēlas attiecīgi Banka, ņemot vērā vienu vai vairākus rīkojumā iekļautos parametrus un izpildes vietu raksturojošus faktorus, t.sk.:
 - 5.9.1. cenu, par kādu iespējams izpildīt rīkojumu, un ar tā izpildi saistītās izmaksas;
 - 5.9.2. norēķinu drošumu;
 - 5.9.3. izpildes ātrumu;
 - 5.9.4. likviditāti;
 - 5.9.5. informācijas pieejamību.
 - 5.10. Nosakot rīkojuma izpildes vietu, neviens no šīs Politikas iepriekšējā punktā 5.7. minētajiem faktoriem nav noteicošais. Minētie faktori tiek izvērtēti kopumā, t.sk., ņemot vērā klienta raksturojumu (ieskaitot tam piešķirto statusu – profesionālais vai privātais klients), konkrētā rīkojuma un tā finanšu instrumenta veidu un apjomus.
 - 5.11. Gadījumā, ja rīkojumā paredzētais finanšu instrumenta darījums ir izpildāms vairākās vietās, tad Banka izvēlas to rīkojumu izpildes vietu, kur pēc tās vērtējuma rīkojums izpildāms visefektīvāk un ar iespējami labākiem rezultātiem.
 - 5.12. Ja rīkojums tiek izpildīts *privātā klienta* vārdā, labākais iespējamais rezultāts tiek noteikts kā kopējā maksa, kas aptver finanšu instrumenta cenu un ar izpildi saistītās izmaksas, ietverot visus izdevumus, kas rodas klientam tiešā saistībā ar rīkojuma izpildi, ieskaitot izpildes vietas maksu, norēķinu maksu, kā arī maksu citām rīkojuma izpildē iesaistītajām personām.
 - 5.13. Gadījumā, ja attiecībā uz konkrēto finanšu instrumentu Bankai ir pieejama tikai viena rīkojuma izpildes vieta, tad rīkojums tiek izpildīts šajā izpildes vietā. Tādā gadījumā tiek uzskatīts, ka šīs Politikas nosacījumi ir izpildīti un labākais darījuma rezultāts klientam ir nodrošināts.
 - 5.14. Banka klienta rīkojumus nodod izpildei tikai tādiem darījumu partneriem, kuriem ir apstiprināta politika, kas nodrošina klientam labāko iespējamo rezultātu.
 - 5.15. Ja klients ir iesniedzis ierobežojošo rīkojumu par kapitāla vērtspapīriem (akcijām), kuri ir iekļauti regulētajā tirgū, un šāds rīkojums pastāvošajos tirgus apstākļos nav izpildīts nekavējoties, tad Banka, ja vien klients nav skaidri norādījis citādi, veic pasākumus, lai nodrošinātu iespējami drīzu minētā rīkojuma izpildi, atklājot tirgum informāciju par šo rīkojumu, tajā skaitā iesniedzot rīkojumu regulētajā tirgū vai to ievadot daudzpusējā tirdzniecības sistēmā.
 - 5.16. Banka, kā arī tās amatpersonas vai darbinieki neizmanto ļaunprātīgi to rīcībā esošo informāciju par neizpildītiem klienta rīkojumiem.
 - 5.17. Pēc klienta pieprasījuma, klients tiek informēts par tā rīkojumu izpildes gaitu.
 - 5.18. *Privātais klients* tiek savlaicīgi informēts par jebkurām nozīmīgām grūtībām attiecībā uz pienācīgu tā rīkojuma izpildi.

6. Klienta īpašie norādījumi rīkojumu izpildē

- 6.1. Ja klients devis īpašus norādījumus attiecībā uz savu rīkojumu kopumā vai kādā tā daļā (t.sk., attiecībā uz rīkojuma izpildes vietas izvēli), tiek ievēroti klienta īpašie norādījumi.
- 6.2. Banka ir atbrīvota no pienākuma nodrošināt pēc iespējas labākus rezultātus klientam saskaņā ar šo Politiku, ja klients ir devis īpašus norādījumus par to, kā izpildāmi darījumi ar finanšu instrumentiem, par rīkojumu izvietojumu, veicot klienta finanšu instrumentu individuālu pārvaldīšanu, par personu, kurai nododams izpildei klienta rīkojums. Šajā gadījumā tiek ievēroti klienta īpašie norādījumi.
- 6.3. *Privātais klients* apzinās, ka tā īpašie norādījumi rīkojumā var būtiski traucēt darbības, lai saskaņā ar šo Politiku tiktu sasniegts labākais iespējamais rezultāts klienta rīkojumu izpildē attiecībā uz elementiem, kas ir iekļauti šajos īpašajos norādījumos.

7. Klientu rīkojumu apvienošana un sadalīšana

- 7.1. Banka ir tiesīga apvienot klienta rīkojumu ar cita klienta rīkojumu vai rīkojumiem uz sava rēķina, tikai tad, ja pastāv tikai neliela varbūtība, ka rīkojumu vai darījumu apvienošana kaitēs to klientu interesēm, kuru rīkojumi tiek apvienoti. Ja nav citu iemeslu, ko Banka sniedz klientam katrā gadījumā atsevišķi, Bankas mērķis apvienojot rīkojumus ir – sasniegt labākus rezultātus klientam.
- 7.2. Pirms rīkojumu apvienošanas Banka informē katru klientu, kura rīkojums tiek apvienots ar cita klienta rīkojumu, ka šāda apvienošana var radīt zaudējumus attiecībā uz konkrēto rīkojumu.
- 7.3. Apvienotais rīkojums, kas tiek izpildīts pilnībā, tiek pārdalīts pēc izpildes cenas, balstoties uz katra individuāla rīkojuma apjomu.
- 7.4. Apvienotais rīkojums, kas tiek izpildīts daļēji, tiek sadalīts prioritārā secībā – individuālie rīkojumi tiek sakārtoti un apmierināti laika secībā, proti, pēdējais no atsevišķiem individuālajiem rīkojumiem tiek izpildīts tikai tādā gadījumā un apjomā, par cik iepriekšējais rīkojums ir pilnībā izpildīts; attiecīgie darījumi tiek sadalīti prioritārā secībā – vispirms par labu klientam/klientiem un tikai tad Bankai.
- 7.5. Apvienoto rīkojumu, kas izpildīts daļēji, Banka var pārdalīt proporcionāli individuālo rīkojumu apjomam par izpildes cenu, ja attiecīgi Banka tam saņēmusi visu klientu, kuru rīkojumi tika apvienoti, piekrišanu.
- 7.6. Apvienoto rīkojumu, kas izpildīts daļēji, Banka var pārdalīt proporcionāli individuālo rīkojumu apjomam par izpildes cenu, ja attiecīgi Banka var pamatoti pierādīt, ka bez šādas apvienošanas tā nebūtu varējusi izpildīt klienta rīkojumu ar tik izdevīgiem nosacījumiem vai nebūtu varējusi izpildīt šādu klienta rīkojumu vispār.

8. Atbildības sadalījums

- 8.1. Bankas Padome ir atbildīga par Politikas apstiprināšanu un tās īstenošanas uzraudzību.
- 8.2. Bankas Valde ir atbildīga par Politikas izstrādāšanas, ieviešanas un savlaicīgas pārskatīšanas nodrošināšanu.
- 8.3. Bankas Risku vadības departaments uzrauga ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procesa atbilstību normatīvajiem dokumentiem.
- 8.4. Bankas Finanšu vadības departaments izstrādā un pilnveido ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procedūru un nodrošina šajā politikā minētās informācijas atbilstību normatīvo dokumentu prasībām.

-
- 8.5. Bankas Grāmatvedības departaments nodrošina ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildi atbilstoši Politikā noteiktajai ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes kārtībai.
 - 8.6. Bankas Pārdošanas un mārketinga departaments ir atbildīgs par Politikas savlaicīgu ieviešanu Bankas interneta mājas lapā.
 - 8.7. Bankas Iekšējā audita departaments ir atbildīgs par ieguldījumu pakalpojumu rīkojumu izpildes procesa realizācijas neatkarīgu uzraudzīšanu Bankā.